

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБЛИВОСТЕЙ ПОЧАТКОВОЇ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ТА США

У статті розглядаються особливості закладів початкової музичної освіти в Україні та в США.

Ключові слова: учні, освіта, урок, викладач, музичне мистецтво.

The article considers the peculiarities of primary music education institutions in Ukraine and the United States.

Keywords: education, lesson, teacher, upbringing, influence, music art.

Уроки музики є основною формою музично-естетичного виховання молоді в закладах початкової освіти, відповідно до сучасної концепції загальної мистецької освіти. На цих уроках учні здобувають практичні навички, уміння та знання в галузі музичного мистецтва, які допомагають у подальшому розвитку музично-творчих здібностей та індивідуальних можливостей учнів [3]. Як і інші предмети, уроки вокалу та хорового мистецтва мають відповідати загальним вимогам. В цей самий час ці предмети мають свою власну специфіку, яка будується на тенденціях та закономірностях розвитку сучасного музичного мистецтва.

Не дивлячись на використання різних видів діяльності та музичних технологій, уроки вокального та хорового мистецтва мають бути цілісними та завершеними, але не дивлячись на все це, вони повинні бути частиною системи уроків, що пов'язані між собою. Кожен вчитель цієї системної структури умовно виділяє певні змістові блоки, які не повинні впливати на цілісність уроку. Змістові блоки ґрунтуються на основі музично-педагогічної технології до якої входять: розспівування, сприймання музики, вивчення музичного тексту, робота над чистотою інтонування, вокально-хорова робота, а також імпровізація у вокалістів та музично-ритмічні рухи.

Позашкільна робота в Україні

Робота, що здійснюється в закладах позашкільної освіти є значно ширшою за звичайні уроки музики в загальноосвітній школі, оскільки дозволяє задовольнити різнобічні інтереси організації художньо-змістовного дозвілля дітей.

Великий внесок у розвиток теорії та практики виховання дітей в межах позашкільної діяльності, зробив видатний український педагог Василь Сухомлинський. В його працях простежуються системність народної освіти, як процес соціалізації особистості і забезпечення впливу на неї всіх суспільних відносин: виробничих, ідеологічних, правових, моральних, сімейних. В. Сухомлинський був глибоко переконаний, що можливості для всебічного розвитку школярів у позашкільні години є дуже широкими, а здібності й нахили дітей – багатогранними. Треба тільки знати і уміти відкривати їхні таланти та розвивати їх. [3].

Сьогодні в вокальній практиці України застосовуються безліч різноманітних методів організації музичних занять, уроків сольного та хорового співу. Всі вони мають свої позитивні сторони та потребують особливої уваги у застосуванні. У зв'язку з підвищеними запитами молодого покоління з кожним днем збільшується список вимог, яким потрібно відповідати особисто музиканту-викладачу. Це стосується і використання на уроках особистого досвіду викладача, який він здобув самостійно.

Серед них:

1. методична обізнаність у галузі вокально-хорового мистецтва та використання найкращих досягнень з власного досвіду та досвіду колег, розвиток

- педагогічної інтуїції, високого морально-естетичного ставлення до життя, вольових якостей [2];
2. залучення до навчального процесу, сучасних інформаційних технологій, що сприяють, осучасненню процесу музичного навчання «...за допомогою додаткової <...> активізації «апарату» сприйняття особистості, пошук уваги й мислення, рівень музичного інтелекту...» [4, с.169], так і можливості роботи у особливих умовах (дистанційне навчання) ;
 3. індивідуальний підхід до кожного з учнів, в опорі на психо-фізіологічні та вікові особливості розвитку;
 4. урахування рівню музичних здібностей, які відіграють вирішальну роль при доборі вправ для розвитку голосу та репертуару;
 5. розвиток у вихованців навичок самодіяльного музикування, вміння художньо мислити та сприймати художні образи, оскільки «Саме художній образ здатен відображувати у свідомості слухачів сукупність культурних цінностей, закладених під час виконання твору» [5, с. 90];
 6. вміння формувати ціннісні орієнтації, широкий кругозор в учнів у процесі вокально-хорового мистецтва:

І це ще далеко не повний перелік вимог до викладача вокально-хорових дисциплін. Головною метою перелічених компонентів є орієнтованість на сприйняття дитини, як особистості, що володіє унікальними вокальними здібностями, уподобаннями та інтересами [2].

Позашкільна робота в США

Позашкільна робота в США кардинально відрізняється своїми підходами до навчання. Школи в США дуже різні, у них немає типових програм викладання. Кожна школа має право самостійно вирішувати, як проводити свою позашкільну роботу. У закладах позашкільної освіти в США процес викладання дуже багатогранний та складний по структурі, саме тому йому приділяється багато уваги. Рівень викладання та майстерність вчителів дуже високі. Робота викладача спрямована насамперед на концертно-виконавську діяльність учнів в різних її проявах, відповідно до сучасних потреб молоді [1]. На всій території країни проводиться активна та сучасна музично-просвітницька діяльність, учні дуже часто беруть участь в різних найпопулярніших радіо шоу, які транслюються на всіх радіостанціях США, також часто учні є учасниками телевізійних програм.

Велику популярність окрім сольних співів, які демонструють учні, набули акапельні гурти. Кожен рік, проводяться конкурси талантів серед всіх позашкільних шкіл США. На цих конкурсах часто співають не тільки кавер версії пісень, але й часто учні демонструють свої власні твори. Всі школярі сприймають ці конкурси дуже серйозно, і готуються вкрай ретельно та відповідально. Інколи на фінали конкурсів талантів приїжджають зірки та продюсери, тому кожен учень намагається проявити себе в найкращому світлі [7].

Спочатку у класах викладача з направленістю сольного та хорового співу проводиться кастинг, який називають першим туром музичного конкурсу. Коли учні відібрані настає час другого туру. У другому турі беруть участь учні, які пройшли перший тур та завоювали більше прихильників. Дирекція школи, зазвичай, проводить цілі концерти, після яких, кожен учень школи має право обрати переможця. В третьому турі співають конкурсанти з різних шкіл штату, які були обрані своїми школами. В цьому етапі конкурсу беруть участь тільки по одному учню з кожної школи. Четвертий тур – це фінал! Переможець третього туру має честь представляти не тільки свою школу, а ще й штат. Той, хто перемагає у фіналі, отримує грошовий приз, але, якщо на фінал в якості одного із суддів приїжджає якийсь відомий продюсер, або співак нагородою може стати запис своєї пісні в професійній студії. Ці конкурси стосуються насамперед сольного співу. Конкурси хорових колективів також дуже популярні в США, в них також беруть участь акапельні

гурти. Вони виконують твори різних жанрів, починаючи з музики середньовіччя (у сучасній обробці) до топових хітів [6].

Також в США практикують у якості заохочування особистого розвитку в вокально-виконавській діяльності такі музично-сценічні вистави, як мюзикли [8], в яких поєднуються різноманітні жанри і виражальні засоби естрадної та побутової музики. Серед учнів окремих шкіл проводять кастинги для відбору виконавців для кожної ролі. До цього в учнів і викладачів дуже серйозне ставлення. Іноді між школярами виникають сильні суперечки, через те, що когось взяли грати головну роль, а хтось буде грати ролі другого плану, або ще гірше бути дублером. Загалом ця пекельна боротьба відбувається між випускниками шкіл позашкільної мистецької освіти. На прем'єри мюзиклів завжди приходять викладачі та ректори різних коледжів та університетів з творчими ухилами. Саме так вони обирають собі майбутніх студентів. Викладачі дивляться на акторську гру школярів, на їх вокальні та танцювальні здібності, а також майстерність гри на музичних інструментах.

Виходячи з вищевказаного, зроблено висновок, що засоби навчання музики в даних країнах відрізняються одне від одного, але мають деякі спільні риси.

Спільні риси позашкільної музичної освіти в США та в Україні:

– Уроки музики є основною формою музично-естетичного виховання молоді в закладах початкової освіти, відповідно до сучасної концепції загальної мистецької освіти.

– Всі методи і форми роботи спрямовані саме на формування музичної культури та на розвиток компонентів музичної освіченості у дітей.

Відмінності позашкільної музичної освіти в США та в Україні:

– В США в позашкільній освіті відсутні типові навчальні програми та плани. В Україні вчитель музики повинен дотримуватись вимог типових програм, що діють на час викладання.

– Позашкільна освіта в США дуже складна, їй приділяється багато уваги. Її рівень та майстерність дуже високі. По всій країні проводиться музично-просвітницька діяльність, учні беруть активну участь у різних конкурсах, а також в радіо та телешоу країни, що стимулює їх до музичного самовдосконалення, розвитку та навчання.

В Україні головним аспектом викладання музики є використання різноманітних методів викладання з метою допомогти учню в його особистому розвитку своїх індивідуальних музичних здібностей.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Горюнова Л. В. Основные направления в теории и практике музыкального воспитания в США за последние 15 лет // 143 Музыкальное воспитание в школе: сборник статей. Москва : Музыка, 1985. Вип. 16. С. 75 – 76.

2. Лихачов Б.Т. Педагогіка: Навчальний посібник. - М., 1998.

3. Черкасов В.Ф. Теорія і методика музичної освіти: навчальний посібник/ Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2014. 472 с.

4. Чехуніна А. О. Застосування інформаційно-комп'ютерних технологій у процесі формування професійних компетентностей майбутніх фахівців-музикантів. *Інноваційна педагогіка*. 2021. Вип. 33. Т. 2. С. 165-170. URL: <http://ekhsuir.kspu.edu/123456789/15215>

5. Чехуніна А. О. Специфіка формування художнього мислення здобувачів музичної освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2021. Вип. 36. С.89-93. URL: <http://ekhsuir.kspu.edu/123456789/15217>

Інтернет ресурси

6. <https://www.iqconsultancy.com.ua/articles/sistema-obrazovaniya-usa/>

7. <https://evreimir.com/9377/>

8. https://studme.org/104635/pedagogika/soedinennye_shtaty_ameriki

9. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D1%8E%D0%B7%D0%B8%D0%BA%D0%BB>

Рекомендує до друку науковий керівник доцент Чехуніна А.О.